Lielahti-Ylöjärvi-raitiotien hankesuunnitelman ohessa toteutettavat lisäselvitykset

Kaupunginhallitus 24.11.2025 § 386

Valmistelija: Kaupunkirakennejohtaja, kehityspäällikkö

Seloste ja perustelut: Käynnissä olevassa Lielahti-Ylöjärvi-raitiotien hankesuunnitelmassa laaditaan laaja joukko vaikutustenarviointeja sekä selvityksiä. Hankkeen kannattavuuden arviointiin sisältyy kustannusarvion laatiminen, taloudellinen, aluetaloudellinen ja maankäytöllinen vaikutusten arviointi, kiinteistötaloudellinen arviointi, kuntataloudellinen hyötykustannuslaskelma sekä valtion ohjeiden mukainen hankearviointi.

Kaupunginvaltuustolle on järjestetty 21.8.2025 koulutustilaisuus, jossa on tutustuttu Tampereen Ratikkaan. Tilaisuuden yhteydessä on keskusteltu mahdollisista muista selvityksistä, joita voitaisiin toteuttaa hankesuunnitelman rinnalla. Esillä on ollut muun muassa Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien toteutussuunnittelun ohessa Pirkkalan kunnassa laadittu niin kutsuttu painelaskelma, jossa on arvioitu raitiotien toteuttamisen vaikutuksia kuntatalouden kestokykyyn eri skenaarioissa. Lisäksi Pirkkalan kunta on teettänyt erillisen imago- ja vetovoimatutkimuksen raitiotien rakentamispäätöksen tueksi.

Mikäli Lielahti-Ylöjärvi-raitiotien hankesuunnitelman ohella haluttaisiin teettää erillisselvityksiä, olisi niiden arvioitu tarkoituksenmukainen toteutusajankohta vuodenvaihteesta 2026-2027 alkaen, jolloin hankesuunnitelman osana tehtävien selvitysten ja laskelmien tuloksia alkaa olla käytettävissä pohjatietona. Tällä aikataululla mahdolliset lisäselvitykset tukisivat loppukevääseen 2027 ajoittuvaa Lielahti-Ylöjärvi-raitiotien hankesuunnitelman hyväksymistä ja toteutussuunnitteluun ryhtymistä koskevaa päätöksentekoa. Selvityksiä ja laskelmia voidaan päivittää mahdollisen raitiotien toteutussuunnittelun yhteydessä.

Toimivalta: Hallintosääntö § 87

Lisätietoja päätöksestä: Kaupunkirakennejohtaja Jukka Nurmi, p. 050 466 5860, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi; kehityspäällikkö Mari Ruissalo, p. 044 486 3124, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi

Esittelijä: Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus käy asiasta lähetekeskustelun.

Päätös: Hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 16.11.2026
709/00.04.01/2021

Valmistelija: Kaupunkirakennejohtaja, kehityspäällikkö

Seloste ja perustelut: Lielahti-Ylöjärvi-raitiotien hankesuunnitelmatyö on edennyt aikataulun mukaisesti kohti viimeistelyvaihetta. Suunnitelmasta pyydetään lausunnot viranomaisilta ja keskeisiltä sidosryhmiltä helmikuussa 2027, ja suunnitelma

valmistuu huhtikuun 2027 loppuun mennessä. Tämän jälkeen Ylöjärven ja Tampereen kaupunginvaltuustoissa on mahdollista päättää hankesuunnitelman hyväksymisestä sekä mahdollisesta raitiotien toteutussuunnitteluun ryhtymisestä. Tämänhetkisen aikatauluarvion mukaan Lielahti-Ylöjärvi-raitiotien toteutussuunnittelu ajoittuisi vuosille 2029–2031, rakentaminen vuosille 2032–2035 ja liikennöinnin käynnistyminen vuodelle 2036.

Hankesuunnitelman perussisältöön kuuluu varsinaisen hankesuunnitelman (mm. alustavat katusuunnitelmat, pysäkit, vaihteet, radan päällysrakennetyypit, ajolankajärjestelmä, sillat, varikko) lisäksi joukko selvityksiä ja arviointeja:

- kattavat vaikutusten arvioinnit (mm. yhdyskuntarakenne, kaupunkikuva, sosiaalinen ja ekologinen kestävyys, liikenteelliset vaikutukset)
- kiinteistötaloudellisten vaikutusten arviointi
- aluetalousvaikutusten arviointi
- kaupunkitaloudellinen kannattavuuslaskelma
- valtion ohjeiden mukainen hankearviointi

Hankesuunnitelman kaksi hyötykustannuslaskelmaa täydentävät toisiaan. Kaupunkitaloustarkastelu huomioi kiinteistötaloudelliset hyödyt, rakentamisen tuottamat verohyödyt sekä säästöt infrarakentamisen kustannuksissa, mutta ei liikkumisen palvelutasohyötyjä asukkaille. Traficomin hankearviointiohjeen mukainen hyötykustannuslaskelma taas keskittyy tuottajan ja käyttäjän hyötyihin. Hankesuunnitelman kaupunkitaloudellinen kannattavuuslaskelma ei erittele hankkeen kannattavuutta Ylöjärven ja Tampereen kaupunkien välillä.

Hankesuunnitelmaan kytkeytyvät erillisselvitykset

Kaupunginhallitus kävi 24.11.2025 § 386 lähetekeskustelun mahdollisista Lielahti-Ylöjärvi-raitiotien hankesuunnitelman rinnalla teetettävistä lisäselvityksistä. Keskustelussa ovat olleet kuntataloudellinen painelaskelma sekä elinvoima- ja pitovoimaselvitys. Tyypillisesti näitä selvityksiä on teetetty raitiotiehankkeiden toteutussuunnitteluvaiheessa ennen rakentamispäätöstä. Asian oheismateriaalina on esimerkinomaisesti Turun ja Vantaan ratikan vastaavanlaisia selvityksiä. Mikäli erillisselvityksiä päätetään nyt Ylöjärvellä teettää, tulee niiden hankinta käynnistää viipymättä, jotta valmiit aineistot olisivat käytettävissä hankesuunnitelmaa ja mahdollista toteutussuunnitelmaa koskevassa päätöksenteossa alkukesällä 2027.

Kuntataloudellisessa painelaskelmassa voidaan arvioida raitiotien rakentamisen ja liikennöinnin aikaisia talousvaikutuksia muun muassa verorahoitukseen, palvelurakenteen kustannuksiin sekä pääomatalouteen. Painelaskelman lähtötietoina toimisivat edellä kuvatut hankesuunnitelmassa tuotettavat selvitykset täydennettynä arvioilla Ylöjärven kaupungilta perittävistä infravastikkeista ja kalustovuokrasta (Tampereen Raitiotie Oy) sekä joukkoliikenteen liikennöintikustannusten jakaantumisesta Ylöjärven ja Tampereen kaupunkien kesken (Nysse). Selvitystyöhön valittavan konsultin työtä olisi tarkoituksenmukaista määritellä ja ohjata talouspalveluista.

Elinvoima- ja pitovoimaselvityksessä voitaisiin selvittää esimerkiksi raitiotien vaikutusta Ylöjärven kaupungin imagoon ja brändiin, väestönkehitykseen, väestö- ja ikärakenteeseen, muuttoliikkeeseen, yritysten sijoittumiseen, työpaikkakehitykseen ja investointeihin. Elinvoima- ja pitovoimaselvitys kytkeytyisi teemallisesti kaupunkistrategiaan, kasvuohjelmaan ja jo teetettyihin

väestöennusteisiin, minkä vuoksi valittavan konsultin työtä olisi tarkoituksenmukaista määritellä ja ohjata kehityspalveluista.

Perustuen muissa raitiotiehankkeissa teetettyjen selvitysten toteutuneisiin kustannuksiin, kummankin lisäselvityksen hinnan arvioidaan olevan joitakin kymmeniä tuhansia euroja, ja jäävän siten hankintalain 25 § mukaisen palveluhankintojen kansallisen kynnysarvon (60 000 €) alle. Kustannukset olisi mahdollista kattaa tekniikka- ja ympäristöosaston raide- ja ratahankkeiden kustannuspaikalta vuodelle 2027 myönnettyjen määrärahojen puitteissa. Hankintapäätökset tehtäisiin hallintosäännön 80 § mukaisesti tekniikka- ja ympäristöosaston osastopäällikön viranhaltijapäätöksillä.

Aikomuksena on tämän kaupunginhallituksen linjauspäätöksen jälkeen hankkia kuntataloudellinen painelaskelma sekä elinvoima- ja pitovoimaselvitys.

Toimivalta: Hallintosääntö § 87

Lisätietoja päätöksestä: Kaupunkirakennejohtaja Jukka Nurmi, p. 050 466 5860, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi; kehityspäällikkö Mari Ruissalo, p. 044 486 3124, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi

Oheismateriaalit: Turun raitiotien kuntatalousvaikutusten arviointi 2026
Turun raitiotien elinvoima-, vetovoima- ja pitovoimavaikutukset 2025
Vantaan ratikan verovaikutukset 2023
Vantaan ratikan väestö- ja eriytymisvaikutukset 2023

Esittelijä: Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää todeta kantanaan, että tulevan hankesuunnitelman hyväksymisen ja mahdollisen toteutussuunnittelun käynnistämisestä päättämisen näkökulmasta, ja huomioiden jo hankesuunnittelutyöhön sisältyvät muut selvitykset

1. on tarvetta hankkia lisäselvityksinä kuntataloudellinen painelaskelma sekä elinvoima- ja pitovoimaselvitys, ja että

2. sillä ei ole tiedossa tässä vaiheessa muita lisäselvitystarpeita.

Päätös: